

Foruma
„DAUDZBALSĪBA, IEKLAUSĪŠANĀS UN KOPRADE:
MAZĀKUMTAUTĪBAS LATVIJĀ”
Secinājumi un ieteikumi

Rīgā, LATVIJAS NACIONĀLAJĀ BIBLIOTĒKĀ, 2014. gada 14. novembrī

Kultūru daudzveidība un identitāšu dažādība ir Latvijas valsts vērtības. Latvijas valsts, veidojot sabiedrības integrācijas politiku, nodrošina sabiedrības mazākuma tiesību un vienlīdzības principa ievērošanu. Cilvēks ir galvenā valsts vērtība un valsts attīstības pamats: iekļaujoša un toleranta sabiedrība ir valsts ekonomiskās, sociālās un demogrāfiskās izaugsmes ķīla. Tā arvien ir pilnveidojama, izmantojot starpkultūru dialoga uzstādījumu – ikviena Latvijas iedzīvotāja līdzdalību kolektīvā vai individuālā aktīvā pilsoniskā rīcībā. Mazākumtautību iespējas aktīvi piedalīties Latvijas kultūras un sabiedriskās dzīves procesos ir vitālas, elastīgas un aktīvas pilsoniskās sabiedrības rādītājs.

Foruma tematiskajās darba grupās par mazākumtautību līdzdalību, jauniešiem, izglītību un plašsaziņas līdzekļiem diskutētie un zemāk izklāstītie ieteikumi attiecas uz politikas veidotājiem šādās politikas jomās: kultūra, pilsoniskā sabiedrība, integrācija, izglītība, mediju politika, bet ir īstenojami likumdevēju, izpildvaras, pašvaldību, pilsoniskās sabiedrības organizāciju sadarbībā, lai sekmētu demokrātijas procesu attīstību valstī.

Foruma dalībnieki uzskata, ka savstarpējas, cieņā un uzticēšanās balstītas mācīšanās, saskarsmes un sadarbības formas palielinās mazākumtautību cilvēku uzticēšanos Latvijas valstij un latviešiem. Saliedēta Latvija ir droša Latvija.

Forums aicina

1. Politikas veidotājus: likumdevējus un izpildvaru, vairot Latvijas sabiedrībā savstarpēju uzticēšanos un atbalstīt vienlīdzīgas līdzdalības iespējas visās sabiedrības dzīves jomās, atzīstot sabiedrības integrācijas procesu abpusējo virzību: cieņu, toleranci, mācīšanos vairākuma un mazākuma attiecībās, un attīstot sadarbības modeļus starp latviešiem un mazākumtautībām piederīgajiem.
2. Stiprināt visu tautību iedzīvotājus iekļaujošas vietējās kopienas, atbalstot pasākumus, kuros kā darba valodas līdzās valsts valodai izmantotas vairākas valodas, un popularizējot pilsoniskās sabiedrības līdzdalības labos piemērus, kas veicina organizāciju un kopienu sadarbību.
3. Veicināt divpusēju sadarbību starp mazākumtautību biedrībām/nodibinājumiem un pašvaldībām, kuras iedzīvotājus tās apvieno.

4. Veicināt, attīstīt un atbalstīt jaunas, efektīvas līdzdalības formas (piemēram, plaši iedzīvotāju forumi), īpaši internetā.
5. Nodrošināt darbības atbalstu mazākumtautību biedrībām un nodibinājumiem, kuri sevi apliecinājuši kā ietekmīgus interešu aizstāvjus, sabiedrības izglītotājus un informētājus par mazākumtautību cilvēkiem būtiskiem jautājumiem un kuri savā darbībā īsteno starpkultūru dialoga pieeju.
6. Atbalstīt mazākumtautību biedrību un nodibinājumu projektus, kas palīdz saglabāt katras tautības kultūras savpatnību, piemēram, mazākumtautību radošos kolektīvu tautastērpu iegādē, lai tie pilnvērtīgi varētu piedalīties daudz kultūru pasākumos un Latvijas Vispārējos dziesmu un deju svētkos, kā arī finansēt jauniešu līdzdalības veicināšanas iniciatīvas.
7. Latvijas mazākumtautību kultūras festivālu rīkot reizi divos gados, nolūkā demonstrēt, ka katram Latvijas iedzīvotājam ir iespējas izmantot un īstenot savas zināšanas, iemaņas, pieredzi un talantu Latvijas valsts labā; pieaicinot dažādu paaudžu cilvēkus, nodrošinot jaunatnes ieinteresētību un paaudžu sadarbību tradicionālās kultūras pēctecībā.
8. Mazināt valodas, psiholoģiskās un stereotipu barjeras dažādu etnisko kopienu jauniešu vidū, veidojot kopīgas pasākumu vietas apkaimēs, organizējot orientēšanās un piedzīvojumu spēles jauktās komandās, īstenojot kopīgus projektus starp skolām ar atšķirīgu skolēnu etnisko sastāvu. Latvijas skolās, tajā skaitā arī skolās, kuras īsteno mazākumtautību izglītības programmas, rīkot tematiskas tikšanās "Kultūru daudzveidība Latvijas kartē un vēsturē" ar mazākumtautību biedrību/nodibinājumu pārstāvjiem.
9. Nodrošināt mazākumtautību izcelsmes skolēnu un studentu vienlīdzīgu pieeju kvalitatīvai izglītībai, pedagoģiskajā darbā respektējot kultūru atšķirības un sniedzot nepieciešamo atbalstu latviešu valodas apguvē. Motivēt mazākumtautību jauniešus mācīties valsts valodu un latviešu jauniešus - apgūt mazākumtautību valodas un sekmēt šo valodu apguves iespējas.
10. Motivēt jauniešus iegūt informāciju no dažādiem avotiem, lai veidotu objektīvāku viedokli.
11. Augstskolām, kuras īsteno pedagoģu sagatavošanas programmas, izstrādāt un licenzēt bilingvālu mācību specializācijas programmas, tostarp šādu programmās studējošiem piedāvāt kvalitatīvu krievu valodas un citu konkrētā Latvijas reģionā izplatītu mazākumtautību valodu (ukraiņu poļu, lietuviešu, igauņu, citu) apguvi.
12. Nodrošināt kvalitatīvu latviešu valodas apguvi pirmskolās, kuras apmeklē ievērojams mazākumtautību bērnu skaits, īpašu atbalstu sniedzot mazākumtautību pirmsskolēniem ar īpašām vajadzībām bilingvālā mācību vidē.
13. Saglabāt iespēju mazākumtautību izglītības programmu absolventiem kārtot centralizētos eksāmenus 9. un 12. klasē dzimtajā valodā.

14. Izglītības iestādēm nodrošināt mūsdienīgas daudzveidīgas, elastīgas, interaktīvas, personas valodas līmenim atbilstošas latviešu valodas apguves formas un mācību līdzekļus.
15. Īstenot bilingvālās izglītības ieviešanas (1999-2014) ietekmes izvērtējuma pētījumu, piesaistot starptautisku ekspertīzi.
16. Ņemot vērā mazākumtautību pārstāvju lielo īpatsvaru Latvijas sabiedrībā, nepieļaut izglītības iestāžu, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmas, slēgšanu, un izvairīties no šādas retorikas politikas veidotāju aprindās. Aicinām Izglītības un zinātnes ministriju atbalstīt mazākumtautību izglītības programmu saglabāšanu un kvalitatīvu īstenošanu.
17. Apzinoties skolēnu vecāku ieinteresētību savu bērnu kvalitatīvā izglītībā, izglītības iestādes ir aicinātas iesaistīt skolēnu vecākus lēmumu pieņemšanā skolu darba jautājumos, kas sakar izglītības kvalitāti un valodu apguvi.
18. Izanalizēt, kādas informatīvās platformas ir visefektīvākās (televīzija, internets, radio) un izmantot tās, lai sasniegtu to auditoriju, kura lieto krieviski rakstošos/raidošos medijus.
19. Stiprināt un palielināt apraidi televīzijas un radio raidījumiem krievu valodā, un atbalstīt krieviski rakstošus interneta medijus.
20. Lai uzrunātu mazākumtautībām piederīgos Latvijas iedzīvotājus, sabiedriskajiem medijiem veidot vairāk raidījumu citās valodās, ne tikai krieviski vai latviski, bet arī citu Latvijā dzīvojošu tautību valodās, piemēram, ukraiņu vai poļu valodā.
21. Medijiem veidojot mazākumtautībām piederīgajiem adresētus raidījumus, sižetus vai publikācijas, vēstīt par pašu mazākumtautībām piederīgo dzīvi, lai skatītājs/klausītājs, redzot sevi un sev līdzīgo, būtu vairāk ieinteresēts skatīties/klausīties medijus.
22. Veicināt integrācijas procesus, savstarpēji, izmantojot dzīvesstāstus, iepazīstinot latviešu un mazākumtautībām piederīgo auditoriju gan latviski, gan krievu valodā strādājošos medijos.
23. Valsts pasūtījumu attiecināt ne tikai uz sabiedriskajiem medijiem, bet arī uz komerciāliem medijiem nolūkā sasniegt to auditoriju, kura patērē komerciālos medijus.

Ieteikumus iniciatīvas veidā publicēt sabiedriskai nobalsošanai portālā manabalss.lv.